

Bestelauto's: schoon en zuinig

Bestelauto's spelen een belangrijke rol in de bevoorrading van winkels en bedrijven, bezorging aan particulieren en als vervoermiddel voor vele kleine - en grote - ondernemers. Tegelijkertijd dragen bestelauto's bij aan het klimaatprobleem en – met name in de steden – aan de slechte luchtkwaliteit. Vooral de uitstoot van fijnstof leidt tot gezondheidsschade bij bewoners. Het is dan ook belangrijk om te zorgen dat er snel meer schone en zuinige bestelauto's op de weg komen. In deze fact-sheet gaan wij in op:

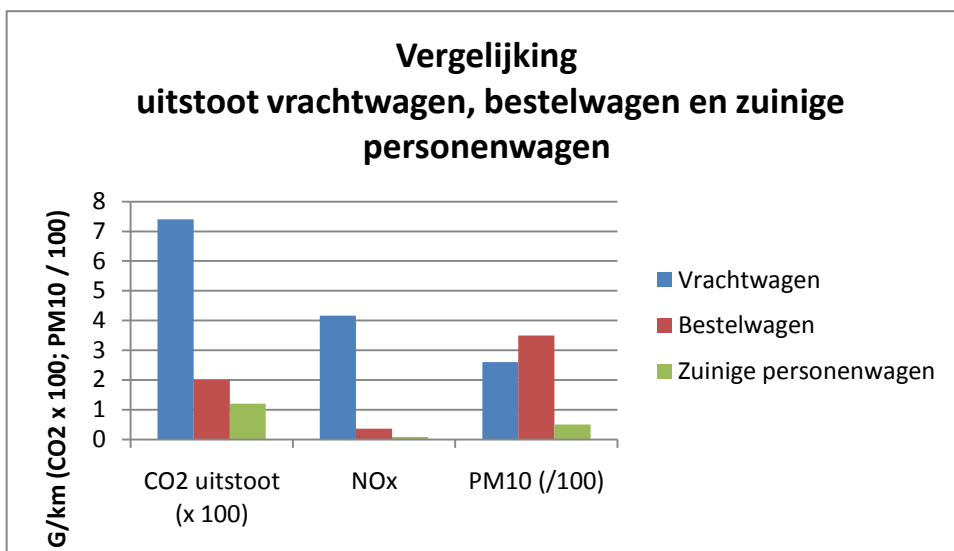

1. De milieuaspecten van bestelauto's;
2. De oplossingen: hoe kunt u hier rekening mee houden bij de aanschaf van een bestelauto?
3. Overige redenen om 'schoon en zuinig' mee te wegen in de aankoopbeslissing.

1. Milieuaspecten bestelauto's: luchtkwaliteit en klimaat¹

Er rijden op dit moment ruim 900.000 bestelauto's in Nederland. Bestelauto's vormen een zeer diverse categorie auto's: naast de kleine bestelauto zoals hierboven afgebeeld, zijn er ook bestelbussen, al dan niet extra verlengd, extra breed of extra hoog, en de bestelauto's van het 'chassis-met-opbouw'-type. Een bestelauto is in ieder geval een auto bestemd voor goederenvervoer en heeft een gewicht - incl. lading - van maximaal 3.500 kg. Bestelauto's worden veel gebruikt in de bouw en in de detailhandel. Ruim 400.000 bestelauto's zijn relatief nieuw, namelijk van 2004 of jonger. De meeste bestelauto's rijden op diesel, namelijk zo'n 98%.

Het verkeer is een belangrijke bron van een aantal milieuproblemen: de uitstoot van onder meer fijnstof (PM₁₀) en stikstofdioxiden (NO_x) draagt bij aan de slechte luchtkwaliteit in steden². Qua fijnstof is een bestelwagen soms vervuilerder dan een vrachtwagen. De volgende tabel geeft hier een overzicht van³.

¹ In deze fact-sheet gaan we m.n. in op schoon en zuinig en niet op geluidshinder.

² Stikstofoxiden zijn ook een belangrijke bron voor het ontstaan van ozon dat een probleem is voor de gezondheid en plantengroei.

³ Bronnen: Vrachtwagens, gemiddeld verbruik van 1:3,5 aangehouden; overige emissiegegevens vrachtwagens komen uit CBS-statline (vrachtwagens bouwjaar 2007 op buitenwegen), Bestelwagens, CO₂-gegevens uit Assessment of options for CO₂ legislation for light commercial vehicles, Association ASPEN e.a., 2008, overige emissiegegevens bestelwagens: CBS-statline (bestelwagens bouwjaar 2007 op buitenwegen). Gegevens personenwagen diesel: Euro 5 normen.

Daarnaast zorgt verkeer voor de uitstoot van broeikasgassen zoals CO₂ en levert het geluidsoverlast op.

Bestelauto's rijden veel in steden en leveren dan ook een relatief grote bijdrage aan de uitstoot van diverse stoffen: in de bebouwde kom zorgen bestelauto's voor 43% van de fijnstof uitstoot (ter vergelijking: voor personenauto's is dat 29%), 21% van de stikstofdioxiden (NO_x) en 23% van de CO₂-uitstoot⁴.

2. De oplossingen

Er zijn diverse mogelijkheden om de uitstoot van vervuilende stoffen terug te dringen en ervoor te zorgen dat er meer schone en zuinige bestelauto's worden verkocht en gebruikt. Zowel overheden als bedrijven spelen hierbij een belangrijke rol.

Wat kunt u, als ondernemer, doen?

De mogelijkheden liggen op het terrein van:

- De bestelauto zelf: grootte, gewicht, roetfilter, brandstof/aandrijving;
- Het gebruik: rijgedrag en logistieke oplossingen.

De bestelauto

De keuze voor een bestelauto wordt natuurlijk in eerste instantie bepaald door de functionele eisen die aan de auto worden gesteld. Wat moet u vervoeren? Hoe groot en zwaar is dat? Rijden er vaak meerdere mensen mee en rijdt u veel in woonbuurten of juist veel op de snelweg? Misschien ligt het voor de hand in welke categorie auto's u dan moet zoeken, maar mogelijk kunt u toe met een kleinere (en meestal ook lichtere) auto.

Zuinig: top 10 bestelauto's

Natuur en Milieu heeft het initiatief genomen een helder overzicht te maken van de CO₂-uitstoot van bestelauto's. Dit om de keuze voor een zuinige bestelauto te stimuleren. In samenwerking met de ANWB hebben we een lijst opgesteld waarin voor de categorieën kleine bestelauto's, bestelbussen en grote bestelwagens de meest zuinige bestelauto's met een roetfilter⁵ zijn opgenomen. Dit biedt de mogelijkheid auto's op een aantal aspecten te vergelijken. Aangezien er vele verschillende uitvoeringen van bestelauto's bestaan en het brandstofverbruik per uitvoering sterk kan verschillen is het raadzaam dit bij de dealer na te vragen. Ook zou het goed zijn een internet 'tool' te hebben waar de koper zijn minimum-eisen voor grootte, laadgewicht e.d. kan invoeren, waarna hij een overzicht krijgt van de verkrijgbare bestelauto's in volgorde van hun milieuprestaties.

Tip -> **koop een zo klein mogelijke auto**

Tip -> **koop een auto uit de Top 10 bestelauto's**

(www.natuurenmilieu.nl/top10)

Schoon

Op lokaal niveau is het grootste probleem van verkeer en dus ook van bestelauto's de luchtkwaliteit. Om te zorgen dat er minder fijnstof (w.o. roet) wordt uitgestoten heeft men bij aanschaf van een bestelauto een aantal mogelijkheden:

- *Een auto die voldoet aan de Euro 5 norm:*

Er zijn inmiddels al een aantal bestelauto's die voldoen aan de Euro 5 norm; dit is de Europese norm t.a.v. luchtverontreinigende stoffen zoals fijnstof en stikstofdioxiden. Tussen nu en eind 2011 moeten alle bestaande, en nieuwe types bestelauto's die op de markt komen gaan voldoen aan deze norm waarbij de uitstoot van fijnstof maximaal 5 mg/km is. Hoewel er steeds meer bestelauto's op de markt komen die aan de Euro 5 norm voldoen is dat nog niet bij elk merk het geval. Een lagere fijnstof-uitstoot is ook te bereiken door een auto te kopen die aan de Euro 4 norm voldoet en een fabriek roetfilter heeft. Het roetfilter maakt dat de uitstoot van fijnstof globaal overeenkomt met die van Euro 5.

- *Hybride/elektrisch:*

⁴ CBS-Statline, 9-9-2009

⁵ het gaat hierbij om gesloten roetfilters die reeds in de fabriek geplaatst zijn ('af-fabriek') eof auto's die aan de euro5-norm voldoen.

Hybride auto's kunnen in de stad vooral elektrisch rijden en stoten dan geen fijnstof en NO_x uit. Volledig elektrische auto's leveren lokaal geen emissies op⁶. Het aantal beschikbare auto's is nog klein mede doordat de actieradius van (volledige) elektrische auto's op dit moment nog beperkt is. Wel kunnen elektrische bestelauto's al een rol spelen in de stedelijke distributie waar kleinere afstanden afgelegd worden en er oplaadmogelijkheden zijn. Zowel de ontwikkeling van volledig elektrische als hybride bestelauto's is sterk in ontwikkeling.

Aardgas:

In regio's waar mogelijkheden zijn om aardgas te tanken kan dit een alternatief voor diesel zijn. Hoewel dieselmotoren ook steeds schoner worden, voldoen aardgasauto's vaak al aan de Europese EEV-norm en zijn daarmee weer schoner dan de Euro-5 auto's.

Tip -> koop een bestelauto met minimaal een affabriek roetfilter en bij voorkeur met een euro-5 motor

De 'groene' bestelauto

De belangrijkste tips om schoon en zuinig te rijden zijn:

- Kies een – gelet op het doel – zo klein mogelijke bestelauto;
- Schaf een bestelauto aan met affabriek roetfilter, bij voorkeur een die voldoet aan de Europese luchtkwaliteitsnorm Euro-5.

Het gebruik van de bestelauto:

Rijgedrag

Het rijgedrag van de chauffeurs beïnvloedt het verbruik en daarmee de uitstoot van vervuulende stoffen. Bewuster omgaan met het eigen rijgedrag (of dat van de medewerkers) door bijvoorbeeld het aanhouden van een lagere snelheid en het toepassen van het Nieuwe Rijden heeft meerdere voordelen:

- o lagere emissies
- o minder brandstofverbruik
- o minder snelheidsovertredingen
- o minder verkeersongevallen

'Het nieuwe rijden' kan een besparing opleveren van zo'n 10%. Ook instrumenten als snelheids- of toerentalbegrenzers kunnen ingezet worden om het rijgedrag te beïnvloeden.

Logistieke oplossingen

Een bestelauto wordt veelal gebruikt voor het vervoer van vracht of voor het zgn. dienstenvervoer zoals de loodgieter of de bouwvakker. Bij gebruik van de bestelauto voor vrachtvervoer zijn er een aantal manieren om het vervoer efficiënter in te richten:

- o het combineren van ritten
- o het verhogen van de beladingsgraad.

Daarnaast zijn er ook steeds meer mogelijkheden om, met name in binnensteden, gebruik te maken van milieuvriendelijke vervoerwijzen waarbij goederen aan de rand van de stad overgeslagen wordt op kleinere milieuvriendelijke voertuigen. Een van de voorbeelden is 'binnenstadsservice': de leverancier levert zijn spullen aan de rand van de stad af en vervolgens worden deze in milieuvriendelijke voertuigen verder de stad in gebracht (www.binnenstadsservice.nl). In de Utrechtse

⁶ Indien gebruik gemaakt wordt van groene stroom rijden elektrische auto's ook CO₂ neutraal en zonder emissies.

binnenstad is een project gestart waarbij de goederen via stille elektrisch aangedreven treintjes op wielen de binnenstad ingerold worden (www.cargohopper.nl). Voordeel hiervan is dat gemeenten soms ruimere venstertijden bieden voor milieuvriendelijke voertuigen.

3. Overige redenen om te kiezen voor een 'groene' bestelauto?

Naast de bijdrage die schone en zuinige bestelauto's leveren aan milieudoelen zijn er tal van andere goede redenen om bij aanschaf van een auto te letten op milieuaspecten:

- Financiële aspecten;
- (Voorgenomen) beleid;
- Imago.

Financiële aspecten

- *Lagere brandstofkosten:*
Kleine, zuinige auto's zijn vaak goedkoper bij aanschaf en goedkoper in gebruik door o.a. lagere brandstofkosten. Er valt zo'n 25% op de dieselkosten te besparen door een zuiniger auto te kiezen. Dit kan oplopen tot een besparing van jaarlijks ruim € 1.000.⁷
- *Subsidiemogelijkheden:*
 - De *Subsidieregeling nieuwe taxi's en bestelauto's met Roetfilter (STB)* ondersteunt ondernemers die nieuwe dieselauto's met affabriek roetfilter aanschaffen. Zij kunnen € 400 subsidie per voertuig met affabriek roetfilter ontvangen. Het voertuig mag een maximale uitstoot van 5 mg roetdeeltjes per kilometer hebben. De aanvraag van de subsidie is gekoppeld aan het automatisch vrijstellen van BPM (voor bestelauto's). De regeling loopt tot eind 2010. Meer informatie: www.Agentschapnl.nl/stb/.
 - De *Subsidieregeling retrofit lichte voertuigen (SRP)*. Indien u een bestelauto hebt zonder roetfilter bestaat de mogelijkheid er alsnog een roetfilter op te laten monteren. Ook hiervoor kunt u subsidie ontvangen van € 400. Meer informatie: www.Agentschapnl.nl/srp/.
 - *Sloopregeling*. Ook in 2010 kunt u, onder bepaalde voorwaarden, nog een slooppremie ontvangen voor uw oude bestelauto van max. 1.750 euro indien u hiervoor in de plaats een schonere auto aanschafft. www.nationalesloopregeling.nl/
- *Investeringssubsidies:*
 - *VAMIL/MIA*: Er zijn twee fiscale regelingen voor ondernemers die investeren in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen: de VAMIL (Willekeurige afschrijving Milieu-investeringen) en/of MIA (Milieu-investeringsaftrek) regeling. MIA: biedt ondernemers die investeren in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen een extra belastingaftrek. Tot 40 procent van het investeringsbedrag mag worden afgetrokken van de fiscale winst. Het percentage van de aftrek is afhankelijk van de milieueffecten en de gangbaarheid van het bedrijfsmiddel. Het voordeel per bedrijfsmiddel is in de Milieulijst door middel van een lettercode weergegeven. De VAMIL biedt een liquiditeits- en rentevoordeel. Ondernemers die Vamil voor een bedrijfsmiddel toepassen mogen dit bedrijfsmiddel willekeurig of wel vrij afschrijven. Meer informatie kunt u vinden op de website van www.Agentschapnl.nl.

⁷ Uitgangspunt is een dieselprijs van € 1.134 per liter (dd 23/1/2010) en 30.000 km per jaar. Bij een verbruik van 4,5 l/100km is men per jaar € 1.530 kwijt aan diesel, bij een verbruik van 6,0 l/100 km € 2.041.

Bij grote bestelauto's en 50.000 km/jaar kan het verschil oplopen tot € 1.021 per jaar (verschil bij verbruik van 7,1 l/100km en 8,9 l/100km).

(Voorgenomen) beleid:

Op Europees, nationaal en lokaal niveau wordt beleid ontwikkeld dat van invloed is – of kan worden – op de kosten en het gebruik van bestelauto's. Op korte termijn speelt vooral de discussie over roetfilters en milieuzones voor bestelauto's. Daarnaast wordt de mogelijkheid verkend om de CO₂ uitstoot van bestelauto's, in navolging van personenauto's, te gebruiken als uitgangspunt bij het vaststellen van het basistarief voor de voorgenomen kilometerprijs.

Europees:

- *Euronormen:* Er is Europees beleid om de uitstoot aan luchtvervuilende stoffen zoals fijnstof (PM) of stikstofdioxiden (NO_x) te verminderen. Dit gebeurt door het hanteren van de zgn. euronormering waarbij de normen voor nieuwe auto's elke paar jaar strenger worden. Op dit moment geldt voor de kleine bestelauto's al de euro 5 norm, voor grotere bestelauto's wordt deze norm per september 2010 ingevoerd. Men voldoet ook aan de fijnstof eisen van deze euro5 norm indien de bestelauto voldoet aan de euro4 norm en een 'affabriek' roetfilter heeft.
- *Europese CO₂-wetgeving:* De Europese Commissie heeft najaar 2009 een voorstel ingediend voor CO₂-normen voor bestelauto's. In dit voorstel, dat nog in onderhandeling is, mag de gemiddelde CO₂-uitstoot van alle bestelauto's niet boven de 175 g/km uitkomen. Op dit moment is het gemiddelde 203 g/km.

Nationaal:

- Het '*fijnstofconvenant*'. In Nederland hebben overheden en bedrijfsleven begin 2009 het 'fijnstofconvenant' afgesloten waarin men zich verplicht om versneld meer bestelauto's op de markt te brengen die aan de euro5 norm voldoen. Dit is belangrijk voor de luchtkwaliteit en gezondheid van mensen. Hoewel de afspraken in dit convenant zo goed als gehaald worden zijn er enkele merken die achterblijven. Zo leveren Peugeot, Toyota en Citroen nog relatief veel bestelauto's zonder gesloten roetfilter, terwijl Volkswagen, Mercedes, Nissan en Ford het juist zeer goed doen.
- *Intentieverklaring Milieuzones bestelverkeer.* Er wordt door ministeries, gemeenten en marktpartijen en belangenorganisaties gewerkt aan een intentieverklaring. Dit resulteert er mogelijk in dat bestelauto's die niet aan bepaalde euronormen voldoen in 2013 geen of beperkte toegang tot deelnemende gemeenten hebben (voorstel is vanaf 1 juli 2013 minimaal emissieklasse 4 en vanaf 1 januari 2015 minimaal emissieklasse 4 met affabriek roetfilter of emissieklasse 5). Indien men nu een auto aanschaft is het dan ook zeer verstandig om een zo schoon mogelijke auto te kopen waarmee men voor langere tijd verzekerd is van toegang tot steden.
- *Belastingen:* In het 'dieselakkoord' is deze kabinetsperiode afgesproken om geen wijzigingen meer aan te brengen in de MRB. Daarna komt differentiatie van de MRB, waarbij zuinige en schone auto's minder MRB betalen, naar verwachting weer op de agenda.
- *Kilometerprijs:* Aangezien de CO₂-emissies van veel bestelauto's (nog) niet geregistreerd is, wordt het tarief voor de kilometerprijs gebaseerd op gewicht. Op een later moment zal echter de hoogte van de kilometerprijs op basis van de CO₂ uitstoot worden gebaseerd. Voor privé bestelwagens liggen er al wel concrete voorstellen. Meestal stoten zwaardere auto's ook meer CO₂ uit dus zullen dan ook zwaarder belast worden.
- *Duurzaam inkoopbeleid:* Opdrachtgevers nemen steeds vaker milieuaspecten mee bij de aanbesteding en rijksoverheden hebben zich als doel gesteld om vanaf 2010 voor 100% duurzaam in te kopen. Gemeenten streven naar 75 procent in

2010 en 100 procent in 2015. Provincies en waterschappen hebben 100 procent in 2015 als doel gesteld. Hierbij worden onder meer eisen gesteld aan de transportmiddelen. Indien een ondernemer aan deze eisen voldoet maakt hij meer kans om de opdracht te krijgen.

Lokaal:

- *Milieuzone bestelauto's: zie hierboven*
- *Gedifferentieerde parkeertarieven:* In oktober 2009 heeft de ministerraad ingestemd met een tijdelijke 'experimenteerwet differentiatie parkeertarieven'. Hiermee wordt het voor een beperkt aantal gemeenten mogelijk een proef te houden met het differentiëren van parkeertarieven naar de mate waarin voertuigen de lucht verontreinigen. Doel is om de luchtkwaliteit in de binnensteden te verbeteren. De vier steden met de grootste luchtkwaliteitsproblematiek zijn Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Daarnaast zullen de gemeenten Apeldoorn, Leiden en Nijmegen van de regeling gebruik mogen maken. De proef start naar verwachting per 1 januari 2011 en zal duren tot 1 januari 2015.

Imago:

Steeds meer bedrijven voeren een MVO-beleid (maatschappelijk verantwoord ondernemen) waar ook milieuaspecten deel van uit maken. Bedrijven kunnen zich profileren door te laten zien dat ze ook bij de aanschaf van hun wagenpark rekening houden met het milieu.

Meer informatie?

Kijk voor meer informatie over de activiteiten van Natuur en Milieu op www.natuurenmilieu.nl

Voor meer informatie over deze fact-sheet kunt u terecht bij Yolanda Wagter, 030-2331328 of [stuur haar een e-mail](mailto:stuur-haar-een-e-mail).